

ללמד המקום

Parasha Sh'lach שְׁלַח-לָךְ (Zend) Bamidbar (Numeri) 13:1-15:41

Het Heilige Land binnengaan

In de parasha van deze week, *Shlach*, lezen we over het beruchte incident van de spionnen en het daaruit voortvloeiende besluit dat Israël veertig jaar in de wildernis zou moeten ronddwalen:

Zo gij in dat land komt, over hetwelk Ik Mijn hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen, behalve Kaleb, de zoon van Jefonne, en Jozua, de zoon van Nun. En uw kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen ten roof worden! die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk gij smadelijk verworpen hebt. Maar u aangaande, uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen! En uw kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uw hoererijen dragen, totdat uw dode lichamen verteerd zijn in deze woestijn. Naar het getal der dagen, in welke gij dat land verspied hebt, veertig dagen, elken dag voor elk jaar, zult gij uw ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaar worden Mijn afbreking. Uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en al uw getelden, naar uw gehele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt. Naar het getal der dagen, in welke gij dat land verspied hebt, veertig dagen, elken dag voor elk jaar, zult gij uw ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaar worden Mijn afbreking. Bamidbar (Numeri) 14:29-34

De lezing suggereert vrij duidelijk dat van alle volwassenen degenen dwz ouder dan twintig - alleen Kaleb en Jozua het verdienden om het Heilige Land binnen te gaan. Toch zien we in andere verzen en bronnen dat een aantal extra mensen dit ook verdienden. Wie is er dan eigenlijk het Heilige Land binnengegaan na die veertig jaar in de Wildernis?

In het laatste jaar het veertigste dus voor de dood van Aäron, de eerste *Kohen Gadol*, lezen we hoe zijn zoon Elazar werd aangesteld om zijn plaats in te nemen Bamidbar (Numeri) 20:25-26. Het was Elazar die de priesters naar het Heilige Land leidde en deze rol zo'n twintig jaar vervulde. Hij hield toezicht op de vestiging van de stammen in bepaalde gebieden en hiermee dus de verdeling van het land voor de stammen. Het was nadat Jozua stierf dat "Elazar, de zoon van Aäron ook stierf en ze begroeven hem op de heuvel van Pinchas zijn zoon, die hem was gegeven in de heuvels van Efraïm." Y' hoshua (Jozua) 24:33. We zien dus duidelijk dat Elazar niet stierf in de Wildernis, ondanks dat hij volwassen was in de tijd van de spionnen.

Hetzelfde geldt voor zijn zoon, Pinchas, die in het bovenstaande vers wordt genoemd. Pinchas was degene die Israël redde tijdens het incident met de Midianieten, en hij verdiende HaShems "eeuwigdurende verbond". Hij leefde eeuwenlang en ging ook het Heilige Land binnen. De commentaren op het bovenstaande vers wijzen erop dat de stam van Efraïm, Pinchas een stuk land binnen hun territorium cadeau deed. Pinchas' vader Elazar, werd daar begraven. Volgens de overlevering werden de broer van Elazar en de overgebleven zoon van Aaron, Itamar ook begraven op de heuvel van Pinchas.

Tegenwoordig heeft de heuvel van Pinchas (Givat Pinchas , in Samaria, bij de "Westelijke Jordanoever") drie grote oude graven. Vermoedelijk zijn die van Elazar, Itamar en Pinchas. Als alternatief volgens de traditie dat Pinchas één en dezelfde is als Eliyahu en dus nooit stierf is het, het graf van Avishua de zoon van Pinchas. Avishua zou waarschijnlijk nog niet geboren zijn tijdens het decreet van de spionnen, maar Itamar was zeker volwassen, dus ook hij werd gespaard voor het decreet van de spionnen. Het is niet duidelijk hoe oud Pinchas toen was. Gebaseerd op Shemot

ללמד המקום

(Exodus) 6:25, waar alleen hij wordt genoemd van de kleinzonen van Aäron onder de "hoofden" van de Levieten in Egypte, en was hij dus echter hoogstwaarschijnlijk al volwassen.

Dat gezegd hebbende, sommigen zijn van mening dat de hele stam van Levi de spreekwoordelijke dans zijn ontsprongen en dus gespaard zijn gebleven. Dit komt vooral omdat er in het begin geen Leviet onder de spionnen was. Rasji merkt in Bamidbar (Numeri) 14:29 op dat de Torah zegt dat HaShem het decreet uitsprak over al degenen die geteld waren vanaf "twintig en hoger". Dit terwijl de Levitische stam in de volkstellingen van de Torah geteld werd vanaf één maand en daarboven. Zo werden ze dus uitgesloten van het decreet. Dat zou verder ook verklaren waarom Elazar en Itamar als Levieten, het Heilige Land binnengingen.

Een simpele lezing van de Torah ondersteunt dit idee echter niet. Als geen van de Levieten stierf gedurende de periode van veertig jaar (behalve dan door natuurlijke oorzaken), zouden we verwachten dat er een veel groter aantal Levieten zou zijn in de laatste volkstelling aan het einde van de periode van de Wildernis. Toch zien we dat er toen slechts 23.000 Levieten waren Bamidbar (Numeri) 26:62 vergeleken met 22.000 aan het begin van de veertigjarige periode Bamidbar (Numeri) 3:39. Dat is dus maar een minimale toename, en deze is ongeveer hetzelfde als de relatief kleine toename voor de stam Juda. Deze steeg ook maar van 74.600 naar 76.500 man. De gegevens in de Torah suggereren er dus sterk op dat de Levieten in het decreet moeten zijn opgenomen. Hoe het ook zij er waren dus ook anderen die niet van de stam Levi waren maar die het wel verdienden om Israël binnen te gaan.

De onsterfelijken.

De midrasj (*Yalkut Shimoni* II, 367) somt 13 mensen op die nooit stierven, van wie er negen levend de hemel binnengingen:

Deze dertien hebben dan dus ook nooit de smaak van de dood geproefd en dat zijn: Henoeh, Eliëzer, de dienaar van Abraham, Methusalah, Hiram, de koning van Tyrus, Eved-Melekh de Kusjiet, Batya, de dochter van Farao, en Serach bat Asher, evenals de drie zonen van Korach, en Eliyahu, en Mashiach, en Rabbi Yehoshua ben Levi. Negen kwamen levend de Hof van Eden binnen: Henoeh, Eliyahu, Mashiach en Eliëzer, Eved-Melekh de Cushiet, Hiram de koning van Tyrus, en Ya'avetz de zoon van Rabbi Yehuda de Prins, en Serach bat Asher, en Batya de dochter van Farao. Sommigen zeggen Hiram te vervangen door Rabbi Yehoshua ben Levi.

Van deze lijst waren er vijf aanwezig bij de Exodus en tijdens het decreet van de spionnen. De eerste twee zijn Batya de dochter van Farao die Mozes redde, en Serach, de dochter van Asher en kleindochter van Jacob. De eerste verdiende het eeuwige leven voor het redden en opvoeden van Mozes, de laatste voor het zachtjes vertellen van het nieuws over Joseph aan haar grootvader. Serach was ook degene die Mozes hielp de botten van Jozef te identificeren om mee terug te nemen naar Israël.

Wat dat betreft moet worden vermeld dat HaShems besluit helemaal niet van toepassing was op vrouwen! De Torah stelt dat HaShem zei: "Ze zullen zeker sterven in de Wildernis. En niet één man overleefde behalve Kaleb, de zoon van Yefuneh, en Jozua, de zoon van Nun. (Numeri 26:65). De Torah zegt dus "man" (*ish*), niet "vrouw" (*isha*). Rabbeinu Beyahe merkt hier op door de midrasj te citeren dat het "de mannen waren die Israël verachtten, niet de vrouwen". Hij legt uit dat dit de reden is waarom de volgende passage in de Torah gaat over de erfenis van de dochters van Tzelofchad. Het betekent duidelijk dat de dochters de wildernis zouden overleven en het land zouden binnengaan om hun erfenis te ontvangen. Dus alle vrouwen werden gespaard.

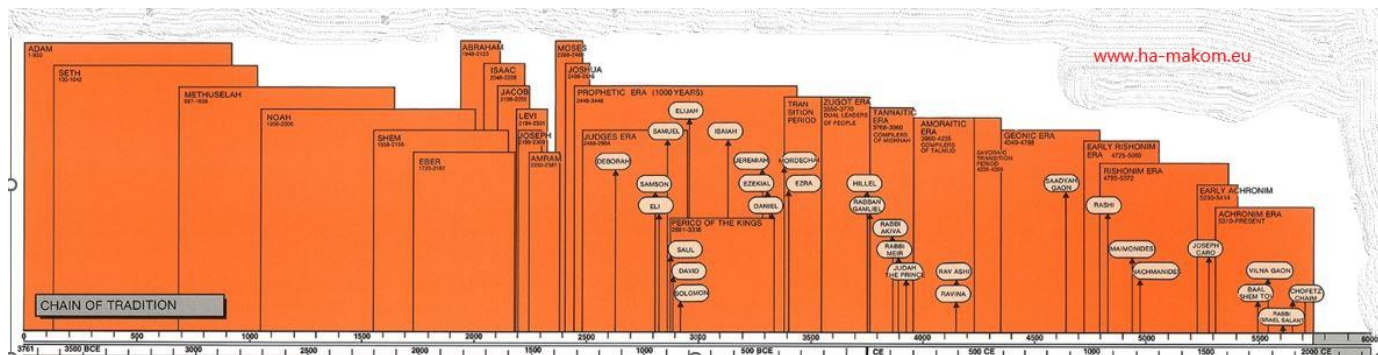
ללמד המקום

Met de midrasj van de onsterfelijken zoals hierboven beschreven waren de overige drie aanwezigen bij de uittocht de zonen van Korach, genaamd Asir, Elkana en Aviasaf Shemot (Exodus 6:24). Zij bekeerden ze zich van ganser harte met de rebellie van Korach en prezen ze HaShem met zo'n prachtig lied dat hun de dood geheel bespaard bleef. Ze werden ook gespaard van het besluit van de spionnen en verdienden het dus om Israël binnen te gaan. Daarnaast kwamen nog een aantal andere verdienstelijke mannen in Israël terecht.

De verdienstelijken

Een van de belangrijkste mensen die de Exodus en vele jaren daarna heeft meegemaakt, was Achiyah haShiloni. De oorsprong van de profeet Achiyah wordt niet gegeven in de Tenach, waar hij wordt beschreven als extreem oud en slechtziend in de tijd van koning Yerovam Melachiem alef (1 Koningen) 14:4. De Talmud (*Bava Batra* 121b) stelt dat deze Achiya dezelfde was als Achiya de Leviet Divrei ha-yamim alef (I Kronieken) 26:20 die vele decennia eerder door koning David was aangesteld. De Talmud legt uit dat Achiyah het decreet van de spionnen overleefde omdat hij een leviet was, volgens de mening dat alle levieten werden gespaard. Interessant is dat de Talmud stelt dat zeven mensen de hele geschiedenis van de beschaving overspanden: "Methusalah zag Adam; Sem zag Methusalem; Jacob zag Sem; Amram zag Jacob; Achiya de Siloniet zag Amram; Eliyahu zag Achiyah de Siloniet; en leeft nog."

In zijn inleiding op de Mishneh Torah geeft de Rambam een lijst van de gehele keten van de Torah-traditie, beginnend bij Mozes en generatie op generatie doorgegeven tot het einde van de Talmud-periode. Een van de belangrijkste schakels in die keten is Achiyah, die een discipel van Mozes was en door de eeuwen heen leefde tot in de tijd van koning David, en een leraar was van Eliyahu. Hoe het komt dat Achiya zo'n lang leven verdiende, is niet duidelijk.

Op dezelfde pagina van de hierboven geciteerde Talmud staat hoe de grote krijgers Yair en Machir, de zonen van Menashe, ook een ongelooflijk lang leven verkregen. Ze werden geboren in de tijd van Jacob, leefden gedurende de hele periode van Egypte en de Exodus en namen toen deel aan de verovering van het Heilige Land. Er moet ook worden vermeld dat de Talmud stelt dat alleen degenen tussen de 20 en 60 jaar oud erin waren opgenomen ten tijde van het hele gebeuren van de spionnen. Geen van de senioren kwam om als gevolg van het decreet wat HaShem had gesteld, vermoedelijk omdat ze te oud waren om soldaten te zijn en dus ook niet verantwoordelijk waren voor de verovering van het land. Bovendien de meeste van degenen die ouder waren dan 60 ten tijde van het decreet zouden zeer waarschijnlijk ook in de loop van de periode van veertig jaar zijn gestorven als gevolg van de hoge leeftijd. Degenen die omkwamen waren alleen degenen die verondersteld werden om voor het land te vechten en dat besloten om het juist niet te doen, omdat ze geen vertrouwen hadden in HaShem.

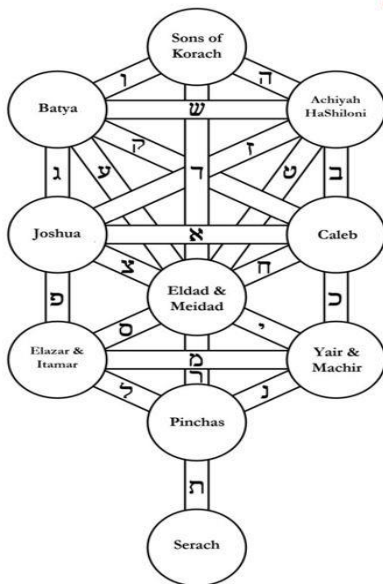
ללמד המקום

Als laatste hebben we Eldad en Meidad, de twee profeten uit de parasha van vorige week. De midrasj (*Bemidbar Rabbah* 15:19) stelt dat ook zij het verdienen om het land binnen te gaan. Eldad is dezelfde persoon als Elidad ben Chislon, leider van de stam Benjamin Bamidbar (Numeri) 34:21, en Meidad is dezelfde persoon als Kemuel ben Shiftan, leider van de stam Efraïm Bamidbar (Numeri) 34:24. Ze werden om een mystieke reden "Eldad" en "Meidad" genoemd. De Arizal (*Sha'ar haPesukim* op Beha'alotcha) legt uit dat alle rechtschapen mensen overeenkomen met een deel van het lichaam en de ziel van de oorspronkelijke Adam. Eldad en Meidad komen overeen met de borst van Adam, met name de borstspieren of borsten. *El* wordt geassocieerd met Chessed, en dus de rechterborst; *mei* heeft een waarde van vijftig, verwijzend naar de vijftig poorten van begrip op de linkerkolom van de Sefirot, gerelateerd aan Gevurah, en dus overeenkomend met de linkerborst.

Tot slot

Een van de redenen waarom we Tu b'Av vieren, is dat dit het moment is waarop de Wildernis-generatie als we het zo mogen noemen stopte met sterven (zie *Ta'anit* 30b, *Bava Batra* 121a). HaShem verordende de dood van die generatie op de 9e ^{Av} en volgens de traditie zouden er elk jaar 15.000 mensen sterven op de 9e ^{Av} (over veertig jaar zouden dat in totaal 600.000 mensen zijn). Op de laatste 9e ^{van} Av, in het veertigste jaar, wachtten de overige 15.000 op hun naderende dood. Het gebeurde echter niet, de dood kwam niet. Ze wachtten nog enkele dagen tot de 15e ^{Av}, op dat moment realiseerden ze zich dat HaShem het decreet had ingetrokken en dat ze zouden overleven. Op diezelfde dag hervatte HaShem het spreken tot Mozes na een lange periode van stilte.

We hebben nu dus een volledige lijst van al degenen die het decreet wat was uitgeroepen en hebben overleefd en zij waren het die verdienen om het Heilige Land binnen te gaan: alle vrouwen, de stam van Levi (volgens die mening), de laatste van de 15.000 mannen, al degenen onder de 20 en meer dan 60, en de volgende mensen: Jozua en Kaleb, Elazar en Itamar, Pinchas, Yair en Menashe, Eldad en Meidad, de zonen van Korach, en Achiyah. Naast deze overlevende mannen worden twee overlevende vrouwen *specifiek* genoemd vanwege hun unieke verdienste: Serach en Batya.

Voor degenen die graag de mystieke eenheid in alle dingen zien, kunnen deze individuen netjes worden vergeleken met de Tien Sefirot: Caleb en Joshua zijn respectievelijk Chessed en Gevurah de eerste is een symbool van mededogen en vriendelijkheid, die als eerste een bezoek brengen aan zijn

ללמד המקום

voorouders lagen in Hebron; de laatste is een symbool van kracht en strijd. Eldad en Meidad, overeenkomend met de borst, bevinden zich in Tiferet, de centrale stam van het lichaam die de waarheid vertegenwoordigt (*Emet*), zoals Eldad en Meidad predikten in hun profetische trance. De krijgerszonen van Menashe, Yair en Machir, speelden een belangrijke rol bij de zegevierende verovering van Israël, dus zij zijn Netzach. Elazar en Itamar waren, net als hun vader Aaron, geworteld in Hod. Pinchas is natuurlijk Yesod. Serach, de prijzenswaardige dochter, is Malkhut. In de sferen hierboven zijn de zonen van Korach Keter (*Ratzon*), die zich zo grondig hebben bekeerd dat ze schijnbaar daarmee ook HaShems Wil veranderden. Achiya, de langste schakel in de Torah-keten, is ongetwijfeld Chokhmah. En tot slot, de grote stiefmoeder Batya is Binah (*Ima*).

Zo hebben we weer genoeg om over na te denken en om er goed op te studeren.

Ik wens U allen dan ook een Goede Shabbat.

Jaacov

Ha-Makom.eu